

TIEDOLLA, TAIDOLLA, TUNTEELLA – SUOMENHEVOSEN KOULUTTAMINEN RATSUKSI

Suomenhevosliitto Ry on järjestänyt vuoden aikana kymmenen Suomenhevosen kouluttaminen ratsuksi-koulutusta, joissa kouluttajana toimii ratsastuksenohjaaja, eläinten kouluttaja Anna Kilpeläinen. Koulutusten suunnittelusta vastaa Suomenhevosliitto. Koulutusten tavoitteena on levittää tutkimukseen perustuvaa tietotaitoa hevosen kouluttamisesta sekä hevosharrastajien että hevosalan ammattilaisten keskuuteen.

Osallistuin Rovaniemellä järjestettävään koulutuspäivään kesäkuussa nuoren suomenhevoseni kanssa ja pidin kokemastani. Koulutuksen teoriaosuudessa käytiin läpi ajanmukaista tietoa hevosen lajityypillisestä käyttäytymisestä, oppimisesta ja biomekaniikasta. Anna Kilpeläisen kerronnasta henki teoreettisen valveutuneisuuden lisäksi kokemuksen tuoma syvä ymmärrys ja arvostus hevoslajia ja kotoista rotuamme kohtaan.

Hevosala kasvattaa jatkuvasti suosiotaan. Samanaikaisesti perimätieto hevosen käsittelystä on ohentunut hevosalan ammattilaistumisen myötä. Talleilla asuvat ”hevoshullut”, kantapään kautta hevostoimintaa opettelevat lapset ja nuoret ovat häviävä luonnonvara. Hevosen kouluttamisen vaatimuksiin moni harrastaja törmää vasta aikuisiällä, oman hevosen hankkimisen myötä. Sattumaa ei liene, että elämme erilaisten ”hevoskuiskaajien” ja ongelmahevoskouluttajien kulta-aikaa.

Suomenhevosen kouluttaminen ratsuksi -koulutuksessa tuotiin ansiokkaasti esille ihmisen vastuuta kaikessa hevostoiminnassa: Hevosen näkökulmasta jokainen käsittelytilanne on koulutustilanne, hevonen oppii koko ajan. Tämän ymmärtäminen haastaa jokaista hevosen käsittelijää kehittämään omaa hevostaitoaan.

Koulutuksessa nostettiin ilahduttavasti esille myös hevosen lajityypilliset ominaispiirteet ja -tarpeet: Hevonen on alkujaan laumassa elävä saaliseläin, jonka perustarpeita ovat laiduntaminen ja liikkuminen pakovalmiuden ylläpitämiseksi.

Hevosen ensisijainen koti on harmoninen hevoslauma. Parhaimmillaan lauma koostuu eri-ikäisistä hevosista, jolloin laumassa on edustettuna sekä elämänkokemuksen tuoma viisaus ja vakaus, että nuoruuden energisyys ja leikki. Ihanteellisimmillaan hevosen elämä sisältää paljon vapaata ulkoilua ja ruokailua laumassa, kuljeskelua, kosketusta ja turvaa.

Hevosen toinen koti on hevosen suhde sitä ohjaavaan ihmiseen. Selkeässä, myönteisessä ja ihmisjohtoisessa suhteessa hevonen toimii ennustettavasti ja haluaa tehdä parhaansa. Työnteon tulee olla hevoselle ymmärrettävää, mieluista ja kannattavaa.

Hevosen tarpeista, käyttäytymisestä, fysiologiasta ja oppimisesta on olemassa paljon tutkimustietoa, joka tulisi sisällyttää nykyaikaiseen hevosalan koulutukseen. Tärkeätä on myös ihmisen oppimisen lainalaisuuksien ja prosessiluonteen ymmärrys: koulutuspäivän aikana ihminen saa laajalti teoretietoa ja oivalluksia, jotka toimivat alkuna uuden oppimiselle koulutuksen jälkeisessä hevostoiminnassa. Oppimiselle otollisinta on, että omaa oppimisprosessia voi koulutuspäivän jälkeenkin jakaa toisten asiasta innostuneiden kanssa. Sosiaalisen median ryhmien hyödyntäminen oppimiskokemusten jakamisessa ja paikallisten valmennusrinkien perustaminen auttavat jatkuvan oppimisen edistämässä. Suomenhevosen kouluttaminen ratsuksi -koulutukselle on lupeissa myös jatkoa, jota itsekin ilolla odottelen.

Minna Wasenius 22.6.2015

Psykologi, psykoterapeutti YET, ratsastusterapeutti SRT

NorTher Oy, Rovaniemi

